

ДО КАТЕДРА ППНПМ НА ПИФ КЪМ
ЮЗУ "Н.РИЛСКИ" – БЛАГОЕВГРАД

ДО НАУЧНОТО ЖУРИ, ОПРЕДЕЛЕНО
СЪС ЗАПОВЕД № 1542/21.07.2011г. НА
РЕКТОРА НА ЮЗУ.

СТ А Н О В И Щ Е

На дисертационния труд на тема **Наказателноправна
закрила на детето в Република България**,

От Надежда Йорданова Кръстева, докторант на
самостоятелна подготовка към ПИФ на ЮЗУ "Н.Рилски" - Благоевград, за
придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР" по научната
специалност наказателно право, 05.05.16.

Научен ръководител: проф.д-р Румен Владимиров.

Като се изхожда от ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Вътрешни правила за
развитие на академичния състав в ЮЗУ "Неофит Рилски", може да се
отбележи следното:

1. Биографични бележки за кандидата

Надежда Кръстева е родена на 31.08.1981г. Завършила е с отличен успех
езиковата гимназия "Акад. Людмил Стоянов"- Благоевград. Висше
образование завършва през 2006г. в ПИФ на ЮЗУ. След успешно участие в
конкурс за асистент през м. март 2007г., тя работи и до момента като
редовен преподавател по наказателно право в същия факултет.
Придобивала е последователно научните звания : асистент, старши
асистент и главен асистент. Владее английски и испански езици и
притежава компютърна грамотност, както и социални и организационни
умения и компетентности на високо равнище.

Надежда Кръстева е зачислена като докторант на самостоятелна
подготовка на 01.03.2008г. по наказателно право към катедра ППНПМ на
ПИФ към ЮЗУ. Изпълнила е успешно и в срок всички задължения във
връзка с обучението в докторска степен.

2.Общо описание на дисертационния труд

Представените от докторанта документи представляват пълен комплект, необходим за законосъобразното протичане на защитата. Дисертационният труд се придружава от автореферат и декларация за оригиналност. Във връзка с дисертационния труд са публикувани 6 броя статии в научни сборници на факултета и на университета.

Дисертацията е с общ обем от 220 страници, включва 2 таблици, 3 фигури и 267 бележки под линия. Използваната библиография е от 356 наши и чуждестранни заглавия, съответно диференцирани. Структурно трудът е изграден по класическата схема: увод, три глави и заключение, като накрая е посочена и библиографията.

В увода се подчертава актуалността и значимостта на темата и се сочат обектът, предметът, целта и задачите на изследването. Още тук се заявява, че наказателноправната закрила на детето не е достатъчно пълна и ефективна и в съвременните условия се поражда необходимостта от адекватни промени в НК, за усъвършенстване на тази закрила.

Глава първа с название „Детето - обект на наказателноправна закрила“ е обща и разглежда въпросите относно мястото на детето в наказателното право на РБ. В отделни точки и подточки са посочени възрастовите критерии за „дете“ и свързаните с него възрастови групи - малолетни и непълнолетни, съпоставката с уредбата от миналото, с уредбата в международното право и в българското административно право, както и правното положение на детето. Разгледани са въпросите на детето като жертва на престъпление и като правонарушител.

Глава втора е озаглавена „Обща наказателноправна закрила на детето“. Общата закрила се отнася до всички категории лица, в това число и маловръстните. Изследвана е наказателноправната закрила на техния живот и здраве и на тяхната полова неприкосновеност. Специално внимание е обърнато на закрилата от престъплението трафик на хора, от престъпленията против брака, семейството и младежта и от престъпленията против нормалното им развитие отвлечение, противозаконно лишаване от свобода, хазарт, предоставяне на оръжие или взривни вещества и склоняване или подпомагане към употреба на наркотици.

Третата глава има заглавие „Особена наказателноправна закрила на детето“. Тук особеното се заключава във факта, че закрилата се отнася само и единствено за детето - малолетно или непълнолетно, но не е за други лица. В тази група са престъпленията по чл.120, 121и 125 НК, които на практика са по-скоро изключения. Съвсем не така стоят нещата при престъпленията блудство, престъпно съвкупление без насилие, склоняване към участие или наблюдаване на сексуални действия, хомосексуализъм,

порнография, изтезаване на дете, продажба на дете, получаване, даване или посредничество на откуп, използване на дете за престъпление или просия, продажба на алкохолни напитки за лична употреба и др. На базата на предписанията на международни актове, се констатира необходимостта да се криминализира и продажбата на тютюневи изделия на деца.

Накрая, в заключението са изведени основните резултати от изследването и са направени някои обобщения. На първо място е посочено, че правата на детето са достатъчно пълно и точно регламентирани и в международен план и във вътрешното право. Второ, подчертава се необходимостта от по-големи грижи на обществото и държавата спрямо децата и особено на тези с девиантно (отклоняващо се) поведение. И трето, във връзка с това са направени и съответни предложения де леге ференда на НК.

3. Приноси в дисертационния труд

Познавам добре дисертационния труд, понеже съм следял процеса по неговото написване. Но и всеки друг читател след запознаване с труда може да заключи, че той се отличава с иновативен подход и приноси или приносни моменти относно положения, възприети от закона, от наказателноправната теория и от съдебната практика. Приносите имат научен или научно-приложен характер и са подробно и коректно изложени в автореферата. В това отношение най-многобройни са предложенията де леге ференда, от които голяма част могат да бъдат безрезервно подкрепени.

Към най-съществените и важни приноси могат да се отнесат следните:

1. Трудът е **първото цялостно научно съчинение у нас**, което проследява въпросите на защитата на детето, като жертва на различни видове престъпни посегателства, които се съдържат в особената част на наказателното право.

2. Приносен характер има изложението, което **изяснява особеностите на детето на плоскостта на наказателното право**, включително като пострадало лице - предмет на дадено престъпление;

3. Определено внимание заслужават **предложенията за изменение и допълнение на действащите норми в НК относно защитата на децата**. В едни състави се предлага терминологично усъвършенстване, в други – въвеждане на нови квалифициращи обстоятелства, когато общественотоопасното деяние е насочено срещу дете, а в трети случаи се предлага и утежняване на предвижданото наказание за дадени видове престъпления.

4. След направения преглед и анализ на наказателноправната закрила, основателно се предлага **криминализиране на немалко нови видове**

деяния, насочени към деца, които деяния имат достатъчно висока степен на обществена опасност.

4.Критични бележки и препоръки към докторанта

1. Като обща бележка може да се посочи тази, че в работата доминира декларативния стил, за сметка на аналитичния и по такъв начин авторът остава анонимен. Само ще вметна, че това е често срещан недостатък в дисертациите на младите учени, който в този случай съм убеден, че бързо ще бъде отстранен;

2. Трудът е интересен от фактологична гледна точка, но в теоретичен план може още да се желае.

5. Заключение

Изложените в настоящото становище бележки и препоръки не са от такъв характер, че да надделяват над приносите на докторанта. Напротив, положен е значителен труд и усилия и са постигнати многобройни научни резултати. Следва да отбележа и моите отлични впечатления от кандидата в личностен и професионален план. Всичко това обуславя категоричния извод, че трябва да се даде **положителна оценка** на дисертационния труд на докторанта Надежда Йорданова Кръстева.

28.07.2011г.

С уважение:
(проф.д-р Р.Владимиров)